

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 201/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť PaedDr. J. D., J., zastúpeného advokátom Mgr. V. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 171/2008 a jeho uznesením z 21. januára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PaedDr. J. D. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2009 doručená sťažnosť PaedDr. J. D., J. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cdo 171/2008 a jeho uznesením z 21. januára 2009.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom z 31. januára 2003 domáhal, aby Okresný súd Galanta (ďalej len „okresný súd“) uložil odporcovi povinnosť upustiť a zdržať sa zásahov do jeho osobnostných práv. Svoj návrh upravil podaním z 3. júla 2006, ktorým sa zároveň domáhal dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 14/2003 z 27. novembra 2007 návrh sťažovateľa zamietol, sťažovateľ proti jeho rozhodnutiu podal odvolanie. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) odvolanie sťažovateľa rozsudkom sp. zn. 10 Co 126/2007 z 27. novembra 2007 zamietol. Proti tomuto rozhodnutiu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 171/2008 z 21. januára 2009 odmietol.

Podľa sťažovateľa prvostupňový súd svoje rozhodnutie oprel o záver, že sťažovateľ nebol diskriminovaný pre svoj etnický pôvod, a pokiaľ dochádzalo ku konfliktom medzi sťažovateľom a „*riaditeľom*“ odporcu, tieto mali výlučne pracovnoprávny charakter. Ďalej okresný súd skonštatoval, že sťažovateľ nepreukázal žiadne skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné vyvodiť záver, že sťažovateľ bol vystavený nerovnakému zaobchádzaniu zo strany odporcu. Závery okresného súdu napadol sťažovateľ v odvolaní, v ktorom uviedol, že boli voči nemu vykonané opatrenia, ktorým ostatní zamestnanci odporcu vystavení neboli. V súdnom konaní výpovede svedkov nepotvrdili opodstatnenosť odporcom vytýkaných porušených povinností zo strany sťažovateľa, nepotvrdili ani jeho údajné nevhodné a urážlivé správanie, ani nedostatky v pedagogickej práci sťažovateľa. Z týchto dôvodov odporca ukončil so sťažovateľom pracovný pomer, čo podľa sťažovateľa preukazuje, že zo strany odporcu boli voči nemu vykonané sankčné opatrenia aké neboli vykonané proti žiadnemu z ostatných zamestnancov. Sťažovateľ teda v súlade so „*smernicou č. 2000/43/ES*“ a ustanovením § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona splnil procesnú povinnosť predložiť dôkazy, z ktorých možno dôvodne predpokladať, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k jeho osobe. Odporca žiadnym spôsobom jeho dôkazy nevyvrátil a nepodarilo sa mu tiež preukázať, že zo strany

sťažovateľa dochádzalo k porušovaniu jeho povinnosti v postavení zamestnanca, teda nepreukázal dôvodnosť sankčných opatrení vykonaných voči sťažovateľovi, čím neuniesol dôkazné bremeno. Výsluchy svedkov v súdnom konaní boli vedené tak, aby primáli svedkov k vysloveniu úsudku, či bol sťažovateľ diskriminovaný, pričom takýto záver prináleží len súdu na základe vykonaných dôkazov. Odporca tvrdil, že na správanie sťažovateľa a jeho pedagogické prístupy sa sťažovali rodičia žiakov, čo preukazoval listami rodičov, okresný súd však týchto ako svedkov nevypočul a „*autenticitu listov žiadnym spôsobom neverifikoval*“. V tomto smere nevyhovel návrhu sťažovateľa vypočuť ďalších svedkov – rodičov žiakov, ktorí mali objasniť okolnosti vzniku predmetnej sťažnosti rodičov. Kvalita dokazovania na prvostupňovom súde bola poznačená tiež osobou zákonného sudcu, ktorý bol neskôr z prerokovávanía a rozhodovania vecí vylúčený pre zaujatosť.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že odvolací súd si povinnosť zaoberať sa argumentmi sťažovateľa vôbec nesplnil, k argumentom pristupoval „*selektívne, pričom ignoroval princíp obráteného dôkazného bremena v sporoch o ochrane proti diskriminácii*“, podľa ktorého sťažovateľovi v takomto spore stačilo preukázať, že boli voči jeho osobe vykonané opatrenia, ktoré neboli vykonané voči iným zamestnancom, čo sťažovateľ preukázal. Dokázať, že uskutočnené opatrenia neboli diskriminačné, bolo povinnosťou odporcu. Odvolací súd nereagoval na námietky sťažovateľa týkajúce sa právneho posúdenia veci, nesprávnej interpretácie vykonaných dôkazov, nesprávneho vykonania dôkazných prostriedkov, nevykonania sťažovateľom navrhnutých dôkazov. Sťažovateľ preto považuje rozsudok krajského súdu za neodôvodnený a arbitrárny. V konaní podľa sťažovateľa došlo aj k porušeniu práva na nestranného sudcu, pretože rozhodnutie bolo založené aj na dôkazoch vykonaných sudcom vylúčeným z prerokovávanía a rozhodovania vecí pre zaujatosť.

Sťažovateľ pokračuje vo svojej argumentácii vo vzťahu k namietanému uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 171/2008 z 21. januára 2009, ktorý podľa neho „*aplikoval inštitút obráteného dôkazného bremena takým spôsobom, že ho úplne znegoval*“, a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o skutočnosti, z ktorých možno

vyvodit' záver, že došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, musí dôkazné bremeno prioritne uniesť navrhovateľ, súčasne musí tvrdiť, že pohnútkou diskriminačného konania je jeho rasa či etnická príslušnosť. Až potom sa dôkazné bremeno presúva na odporcu, ktorý má právo preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania. Sťažovateľ dôvodí, že v konaní bolo potrebné posúdiť, či odporca uniesol dôkazné bremeno, a preukázal, že opatrenia, ktoré nepochybne voči sťažovateľovi vykonal, neboli motivované jeho etnickou príslušnosťou. Sťažovateľ poukazuje na záver najvyššieho súdu, že nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nemožno hodnotiť ako odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) a na tomto mieste prezentuje svoj názor, že *„V podstate možno povedať, že každé porušenie práva na spravodlivý proces zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 237 písm. f) OSP“*. Sťažovateľ zastáva stanovisko, že *„Pokiaľ NS SR vytýka sťažovateľovi neunesenie dôkazného bremena, je nepochopiteľné, že súčasne obhajuje postup prvostupňového súdu, ktorý nevykonal všetky dôkazy navrhované sťažovateľom...“*, a ďalej pokračuje, že *«Súd môže nevykonať iba dôkazy, ktoré zjavne a evidentne nemôžu prispieť k objasneniu podstatných skutkových okolností, pričom by mal byť mimoriadne zdržanlivý v odmietaní dôkazov, keď sa domnieva, že strana navrhujúca dôkaz zatiaľ dôkazné bremeno neunesla.*

NS SR v tejto súvislosti tiež dezinterpretuje znenie ust. § 120 ods. 4 OSP a súvisiace vyhlásenie sťažovateľa. Ust. § 120 ods. 4 OSP totiž účastníkom konania ukladá uviesť „návrhy na doplnenie dokazovania“ pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania, ale im ukladá „všetky dôkazy a skutočnosti... predložiť alebo označiť do vyhlásenia uznesenia...“. Obsahom vyhlásenia v zmysle ust. § 120 ods. 4 OSP je teda oznámenie ďalších doteraz nenavrhnutých dôkazov, nie rekapitulácia doterajších návrhov s uvedením, či účastník konania na ich vykonaní trvá alebo nie. Nejde teda o žiadne dopĺňanie dokazovania a pokiaľ účastník konania kedykoľvek v priebehu konania navrhol nejaký dôkaz, splnil tým požiadavku podľa ust. § 120 ods. 4 OSP a nevykonanie tohto dôkazu môže byť odvolacím dôvodom.»

Na záver vyjadruje sťažovateľ presvedčenie, že ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bol postihnutý vadami v zmysle § 237 OSP, teda išlo o rozsudok, voči ktorému bolo

dovolanie prípustné, preto ho mal najvyšší súd riadne preskúmať v rámci dovolacieho konania, a nie odmietnuť ako neprípustné. Opačný postup najvyššieho súdu mal za následok porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľ v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd SR svojím postupom a uznesením zo dňa 21. 1. 2009, sp. zn. 3 Cdo 171/2008 porušil základné právo PaedDr. J. D. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21. 1. 2009, sp. zn. 3 Cdo 171/2008 sa zrušuje.

3. Najvyšší súd SR je povinný PaedDr. J. D. zaplatiť náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ak preskúmanie namietaného postupu, resp. rozhodnutia všeobecného súdu v rámci predbežného prerokovania vôbec nesignalizuje možnosť porušenia základného práva alebo slobody sťažovateľa, realnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd považuje takúto sťažnosť za zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 66/98, II. ÚS 101/03, II. ÚS 104/04).

Ťažiskom argumentácie sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že sa odvolací súd v meritórnom konaní s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa právneho posúdenia veci, nesprávnej interpretácie vykonaných dôkazov, nesprávneho vykonania dôkazných prostriedkov, nerešpektovania inštitútu obráteného dôkazného bremena, nevykonania sťažovateľom navrhovaných dôkazov, absencie odôvodnenia ich odmietnutia, nevysporiadal. Vychádzajúc z uvedeného došlo podľa sťažovateľa k porušeniu jeho práva na „*spravodlivý proces*“, ktoré v podstate zakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP vedúci k prípustnosti dovolania umožňujúcej preskúmanie rozhodnutia krajského súdu v dovolacom konaní. V kontexte týchto argumentov v odmietnutí dovolania najvyšším súdom vidí sťažovateľ porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd preskúmal postup a rozhodnutie najvyššieho súdu aby zistil, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v konaní sp. zn. 3 Cdo 171/2008 sú zlučiteľné s limitmi sťažovateľom označeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta.

V odôvodnení namietaného uznesenia sp. zn. 3 Cdo 171/2008 z 21. januára 2009 najvyšší súd uviedol, že pristúpil k posúdeniu otázky prípustnosti podaného dovolania, teda či v zmysle § 236 ods. 1 OSP dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. Najvyšší súd cituje právnu úpravu upravujúcu prípady prípustnosti tohto mimoriadneho opravného prostriedku a konštatuje, že v prípade veci sťažovateľa nie je daný dôvod prípustnosti v zmysle § 238 ods. 1 OSP, teda nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale jeho potvrdzujúci rozsudok. Rovnako nejde o prípad predvídaný ustanovením § 238 ods. 2 OSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru vysloveného v danej veci, keďže dovolací súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, nebol preto ani vyslovený právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Napokon nejde ani o možnosť prípustnosti predvídanú ustanovením § 238 ods. 3 OSP, podľa ktorej je dovolanie prípustné proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné, keďže ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Dovolanie navrhovateľa (sťažovateľa) by mohlo byť procesne prípustné, pokiaľ by bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd v zmysle § 237 OSP, ktorých preskúmanie je povinnosťou odvolacieho súdu vychádzajúc z ustanovenia § 242 ods. 1 OSP. Ustanovenie § 237 OSP prípustnosť dovolania odvodzuje od taxatívne vymedzených procesných väd, ktorými sú:

- a) rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- c) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- g) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle citovaného § 237 OSP zakladajúceho prípustnosť dovolania nie je pritom významný subjektívny názor

účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z uvedených vád. Dovolateľ existenciu procesných vád v zmysle § 237 písm. a) až e) a g) OSP netvrdil a takéto procesné vady v dovolacom konaní ani nevyšli najavo, a teda z týchto ustanovení prípustnosť dovolania nemožno odvodiť.

Podľa dovolateľa bolo meritórne konanie postihnuté procesnou vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP, podľa ktorého je ňou taký postup súdu, ktorý odníme účastníkovi konania možnosť konať pred súdom. Táto procesná vada bola spôsobená nepreskúmateľnosťou a arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá je daná nerešpektovaním inštitútu „*obráteneho dôkazného bremena*“, nevykonaním ním navrhovaných dôkazov, nesprávnym vykonaním a hodnotením dôkazov, neprihliadnutím na dôkazy, ktoré považoval dovolateľ za rozhodné, nevysporiadaním sa s argumentáciou v podanom dovolaní k vecnej a právnej stránke veci, nevysvetlením dôvodov rozhodnutia odvolacieho súdu. Podľa dovolateľa v predmetnom konaní súdy nerešpektovali princíp „*obráteneho dôkazného bremena*“, v dôsledku čoho ho nedôvodne zaťažili povinnosťou preukázať diskriminačný charakter sankčných opatrení odporcu.

Najvyšší súd pristúpil v odôvodnení rozhodnutia k interpretácii inštitútu dôkazného bremena, ktoré podľa neho dopadá na toho účastníka konania, v záujme ktorého je, aby určitá skutočnosť, rozhodná podľa hmotného práva a účastníkom tvrdená, bola v konaní preukázaná, teda aby ju súd uznal za pravdivú. „*Smernica Rady EÚ 2000/43/EC z 29. júna 2000*“ sa v súvislosti s inštitútom dôkazného bremena premietla do občianskeho súdneho konania v sporoch týkajúcich sa dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania prostredníctvom ustanovení § 13 ods. 7 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) a ustanovení § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona. V zmysle tejto vnútroštátnej úpravy dôkazné bremeno neťaží výlučne odporcu, ale aj navrhovateľa. Navrhovateľ ho musí prioritne uniesť vo vzťahu ku skutočnostiam, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii. Až následne sa presúva dôkazné bremeno na odporcu, ktorý má právo

preukazovať svoje tvrdenie, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania. Túto postupnosť prechodu dôkazného bremena treba považovať za zrejmu a nespornú.

Podľa dovolateľa k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania zo strany odporcu došlo špecifikovanými listinami adresovanými odporcom, prvostupňový súd však dospel k záveru, že nimi riaditeľ odporcu realizoval len svoje povinnosti vyplývajúce z jeho postavenia ako vedúceho zamestnanca, a to riadiť a kontrolovať prácu zamestnancov. Prvostupňový súd preto dospel k záveru, že listiny neboli objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv navrhovateľa. K presunu dôkazného bremena bolo potrebné, aby navrhovateľ svoje tvrdenie podložil ďalšími dôkazmi preukazujúcimi nerovnaké zaobchádzanie. Navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno, preto nemohol byť v spore úspešný. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd nemohol potvrdiť, že došlo k postupu súdu, ktorý by znamenal odňatie možnosti účastníka konať pred súdom.

Dovolateľ ďalej považoval za odňatie možnosti konať pred súdom aj skutočnosť, že súdy nevyhoveli jeho návrhom na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov. Najvyšší súd odvolávajúc sa na svoju judikatúru „R 125/1999, R 6/2000“ uvádza, že nevyhovenie návrhu účastníka konania na vykonanie dôkazu nemožno kvalifikovať ako dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) OSP.

Vo vzťahu k argumentom dovolateľa o odňatí možnosti vyjadriť sa k vykonanému dôkazu najvyšší súd interpretoval relevantnú úpravu (§ 123 OSP), v zmysle ktorej musí súd procesnú možnosť vyjadriť sa k vykonanému dôkazu vytvoriť pre účastníka už v rámci dokazovania. Ak sa dovolateľovi faktickým postupom súdu odoprelo právo vyjadriť sa k jednému z výsluchov svedkov bezprostredne po jeho skončení, pričom následne pokračovalo dokazovanie a vo veci boli uskutočnené ďalšie pojednávania, na ktorých sa mohol dovolateľ k tomuto výsluchu vyjadriť, nejde o procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP, môže však ísť o inú vadu podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b) OSP, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, na takú vadu by však bolo možné prihliadnuť iba v prípade, že by bolo dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 OSP.

Podľa najvyššieho súdu tiež hodnotiace úsudky súdov obsiahnuté v rozhodnutí vychádzajúce z vykonaných dôkazov nemožno považovať za nesprávny postup súdu v priebehu konania, a teda ani za odňatie možnosti konať pred súdom zakladajúcu prípustnosť dovolania.

Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, nie je však procesnou vadou konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f) OSP, teda odňatím možnosti konať pred súdom.

Rovnako ďalšie námietky o nesprávnej interpretácii a nesprávnom vykonaní dôkazov, nedostatočnom a chybnom vykonávaní dôkazov, vykonaní dôkazov vylúčeným sudcom môžu byť prejavom inej procesnej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom v tom zmysle, že poukazom na tieto vady možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, samé o sebe však prípustnosť dovolania nezakladajú.

Vo vzťahu k námietke dovolateľa týkajúcej sa nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd poukazuje na svoj názor, podľa ktorého právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia rozhodnutia však musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ. Vychádzajúc z toho a zároveň poukazujúc na konkrétnu obsahovú, vecnú a právnu stránku dotknutých rozhodnutí oboch súdov dovolací súd konštatuje, že právo dovolateľa na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Pokiaľ odvolací súd odkáže na rozsudok prvostupňového súdu, stačí ak v odôvodnení svojho rozhodnutia iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým tak tvorí jeden celok.

Najvyšší súd vyslovuje záver, že v prerokovávanej veci pri skúmaní prípustnosti dovolania bolo zistené, že toto nesmeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému by bolo dovolanie

prípustné, preto nebolo možné pristúpiť k posudzovaniu otázky dôvodnosti a opodstatnenosti dovolania.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní vychádza z toho, že primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad legislatívneho textu právnej normy a jeho uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu (v danej veci ustanovenia § 236 a nasledujúcich OSP týkajúce sa mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania) je racionálne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Ústavný súd tiež pripomína, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy na základe výkladu a použitia relevantných právnych noriem rozhodnú, a to za predpokladu, že ich právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

V namietanom konaní a prijatom uznesení sp. zn. 3 Cdo 171/2008 z 21. januára 2009 najvyšší súd prostredníctvom interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa inštitútu dovolania vylúčil danosť dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP, teda odňatie možnosti účastníkovi konania konať pred súdom, na základe čoho vyvodil záver o neprípustnosti dovolania vo veci sťažovateľa a o jeho odmietnutí.

Najvyšší súd preskúmal obsah námietok sťažovateľovho dovolania, ktorými tento odôvodňoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP, a síce námietky týkajúce sa nerešpektovania inštitútu obráteného dôkazného bremena konajúcimi súdmi, nevykonania navrhovaných dôkazov, odňatia možnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, nesprávnych hodnotiacich úsudkov konajúcich súdov, nesprávneho právneho posúdenia veci, nesprávnej interpretácie a nesprávneho vykonania dôkazov.

V súvislosti s námietkou sťažovateľa o nerešpektovaní obráteného dôkazného bremena interpretoval najvyšší súd inštitút dôkazného bremena na podmienky sporov týkajúcich sa zásady rovnakého zaobchádzania vychádzajúc z relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy, zo Zákonníka práce a antidiskriminačného zákona.

Argument sťažovateľa, keď subsumoval pod dovolací dôvod podľa ustanovenia § 237 písm. f) OSP aj nevyhovenie návrhom na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov zo strany konajúcich súdov, najvyšší súd vyvrátil odvolávajúc sa na svoju judikatúru.

Najvyšší súd vykladajúc relevantnú právnu úpravu zaujal stanovisko aj k námietke odňatia možnosti vyjadriť sa k vykonanému dôkazu, nesprávnych hodnotiacich úsudkov súdov, nesprávneho právneho posúdenia veci, nesprávnej interpretácie a nesprávneho vykonania dôkazov, nedostatočného a chybného vykonávania dôkazov a napokon aj k námietke vykonania dôkazov vylúčeným sudcom.

V každom z týchto sťažovateľom uvedených prípadov logickým výkladom a vyčerpávajúcim odôvodnením dospel najvyšší súd k záveru o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Konštatovaniu o neprípustnosti dovolania sťažovateľa predchádzal racionálny, podrobný, a teda ústavne konformný výklad relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu a na základe ktorého bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie uznesenia sp. zn. 3 Cdo 171/2008 z 21. januára 2009 tak predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, lebo najvyšší súd v potrebnej miere vysvetlil, na základe akých právnych úvah rozhodol.

V závere ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy. Z tohto postavenia mu preto v okolnostiach prípadu neprislúchalo posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému najvyšší súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko k tomu, či jeho rozhodnutie spĺňalo požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2009